

Karjalan teologinen seura 10 vuotta

Juhlaesitelmä KTS:n yleisöillassa 18.4.2013

Professori Hannu Mustakallio

Maanantaina joulukuun 2. päivänä 2002 kokoontui Joensuun Lammaskalliontiellä Heikki ja Merja Salomaan luona joukko lähinnä joensuulaisia pappeja ja teologeja sekä heidän puolisoitaan. Keväällä 2004 laaditussa Karjalan teologisen seuran ensimmäisessä vuosikertomuksessa todettiin, että joulukuun 2002 kokoontuminen oli alun perin tarkoitettu *Societas Theologica Careliana* -nimisen epävirallisen teologisen keskusteluseuran uudelleenperustamiskokoukseksi. Seura oli toiminut Joensuussa 1970- ja 1980-luvulla rekisteröimättömänä yhteisönä. Nyt oli tarkoituksena käydä keskustelua *Societas*-toiminnan ”tarpeista, tavoitteista ja muodoista” sekä valita toimintaa suunnitteleva työryhmä.

KTS:n ensimmäisessä vuosikertomuksessa viitattiin *Societas*-piirin ohella toiseen kokoontumisen taustalla olleeseen tekijään: teologisen tiedekunnan perustamiseen Joensuun yliopiston yhteyteen. Siteeraan vuosikertomusta: ”Useissa epävirallisissa yhteyksissä oli teologisen tiedekunnan perustamisen jälkeen kaivattu vastaavaa yliopisto-, seurakunta- ja koulutyötä tekevien teologien yhteistä keskustelufoorumia.”

Teologien kouluttaminen oli alkanut ortodoksisen teologian laitoksen perustamisena runsaat kymmenen vuotta aiemmin, syksyllä 1988. 1990-luvun puolivälistä lähtien humanistiseen tiedekuntaan oli luterilaisen kirkon tukemana ja professori Reijo E. Heinosen johdolla rakennettu myös läntisen teologian opetusta, joka liittyi lähinnä uskonnon aineenopettajien kouluttamiseen. Syksystä 2001 lähtien Joensuuhun otetut läntisen teologian opiskelijat saattoivat opiskella myös luterilaisen kirkon virkaan pätevöittävässä koulutusohjelmassa eli valmistua luterilaisiksi papeiksi. Samana syksynä otettiin käyttöön niin teologeille tarkoitettut uudet tilat heidän omassa siivessään Agora-rakennuksessa kuin siihen rakennettu Genesis-kappelikin. Humanistisen tiedekunnan yhteydessä toiminut ortodoksisen teologian ja läntisen teologian laitos puolestaan itsenäistyi vuoden 2002 alussa omaksi teologiseksi tiedekunnaksi.

Joensuun teologikoulutus oli vuosituhannen alusta lähtien saanut uutta opetushenkilöstöä, jonka turvin se oli hyvää vauhtia tarjoamassa varteenotettavan vaihtoehdon Helsingin tiedekunnalle. Aiemmin lehtorina ja vt. professorina toiminut dosentti Paavo Kettunen nimitettiin keväällä 2002 käytännöllisen teologian vakinaiseksi professoriksi. Kettunen toimi myös teologisen tiedekunnan toisen eli läntisen teologian laitoksen johtajana. Hänen työparikseen tuli seuraavana syksynä lehtori Jouko Kiiski, joka oli maaliskuussa 2002 väitellyt Helsingissä teologian tohtoriksi Kettusen ollessa vastaväittäjänä. Käytännöllisen teologian jatko-opiskelijoita puolestaan olivat illan isäntä pastori Heikki Salomaa, joka oli

virkevapaana Joensuun seurakuntayhtymän keskusrekisterin johtajan tehtävistä, sekä pastori Liisa Rantala, joka toimi osa-aikaisesti Pyhäselän seurakunnan virkaa tekevänä kappalaisena. Syksyllä 2002 tämä joukko oli lounaskeskusteluissaan ravintola Aurassa kosketellut kysymyksiä, joita oli määrä pohtia laajemmalla joukolla joulukuussa.

Heikki ja Merja Salomaan vieraskirjaan on kokoontumispäivän kohdalle merkitty ensiksi ikään kuin selityksenä *Societas Theologica Careliana*. Osallistumisensa on kuitannut isäntäpariskuntaa lukuun ottamatta 24 vierasta. Yksi vieras on mahdollisesti poistunut ennen aikaisesti, kun KTS:n ensimmäisessä vuosikertomuksessa osallistujien määräksi ilmoitettiin 27 henkeä.

Osallistujajoukosta olivat edellä mainitun teologiryhmän lisäksi joensuulaisia työelämässä olevia pappeja Leena Hurskainen, Petri Karttunen, Pertti Kettunen, Iris Leppänen, Jukka ja Tiina Reinikainen, Marjatta Tykkyläinen ja Kauko Varjonen. Eläkepappeja olivat koulumies Touko Joutsenvirta, Seppo Kaarna - Kontiolahden entinen kirkkoherra - , Risto Ruskomaa – Joensuun entinen kirkkoherra - ja Maunu Sinnemäki, joka oli monipuolisen kirkollisen uran jälkeen asettunut Joensuuhun. Teologian lisensiaatteja joukosta olivat Seppo Kaarna, Petri Karttunen ja Maunu Sinnemäki. Joukkoon kuului myös Paavo Kettusen ulkomainen vieras, unkarilainen stipendiaatti Mate Job. Ortodoksiteologeja edusti ainoana eksegetiikan virkaa tekevänä lehtorina teologisessa tiedekunnassa työskennellyt pastori Kari Rönttilä.

Teologien ”maallikkopuolisoiden” ryhmään puolestaan kuuluivat Merja Salomaan lisäksi Riitta Joutsenvirta, Marja Kaarna, Raija Karttunen, Pirjo Kettunen, Tiina Kiiski, Laila Sinnemäki ja Jorma Tuunanen, Marjatta Tykkyläisen puoliso. Kun Reinikaisen teologipariskunta lasketaan mukaan, osanottajista peräti kaksi kolmasosaa eli 18 oli paikalla puolisonsa kanssa. Tällainen kokoonpano kertoi ilmeisesti, ettei illan aikana puhuttu pelkästään teologiaa vaan myös viihdyttiin yhdessä.

Illan ohjelmaan kuului, että vastaväitellyt Jouko Kiiski piti alustuksen väitöskirjansa aiheesta *Rakkaus lamassa*. Näin Jouko aloitti ajankohtaisia teologisia teemoja käsittelevien yleistajuisten esitelmien sarjan, joka sittemmin jatkui uuden seuran puitteissa.

Kokoontumisen valmistelijoista Heikki Salomaa oli kuulunut aiemmin mainittuun *Societas*-keskustelupiiriin. Muita saman perinteen kantajia olivat Leena Hurskainen, Touko Joutsenvirta, Seppo Kaarna, Pertti Kettunen, Risto Ruskomaa ja Kauko Varjonen. Kaarna oli toiminut piirin toisena ja samalla viimeisenä puheenjohtajana.

Joulukuun 2002 kokoontuminen ei johtanut suunnitelmien mukaiseen *Societas Theologica Carelian* uudelleen perustamiseen, vaan asian valmistelun jatkamiseen uudelta pohjalta. Ennen kuin seuraamme jatkotoimia, on syytä esitellä lyhyesti, mistä *Societas*-keskustelupiirissä oli kysymys. Aihe vaatii muissa yhteyksissä laajempaa huomiota kuin mihin tässä esitelmässä on mahdollisuuksia. Esitykseni perustuu Juhani Sainion laatimaan yleiskatsaukseen; hän on toimittanut

minulle myös keskustelupiirin toiminnasta kertyneen alkuperäisen aineiston, joka houkuttelee jatkotutkimuksiin.

Societas Theologica Careliana perustettiin tammikuussa 1976 Pohjois-Karjalan papiston veljespiirin sisällä Paula ja Juhani Sainion kodissa kymmenen luterilaisen teologin voimin. Perustajajäseniin kuuluivat Olavi Tarvainen, Matti Sihvonen, Seppo Kaarna, Touko Joutsenvirta, Pertti Kettunen ja Juhani Sainio. Ensimmäiseksi puheenjohtajaksi valittiin Pielisensuun kappalainen, teologian lisensiaatti Matti Sihvonen. Häntä seurasi elokuussa 1980 Kontiolahden kirkkoherra Seppo Kaarna. Sihvonen kutsuttiin samalla piirin kunniapuheenjohtajaksi. Sihteerinä toimi alusta lähtien Juhani Sainio.

Societas halusi rakentaa jäsentensä teologista identiteettiä kokoontumisissa pidettyjen alustusten ja niistä käytyjen keskustelujen avulla. Jokaisessa kokouksessa pidettiin kiinni myös hartauselämästä. Isäntäväki huolehti vieraanvaraisuudesta. Joskus kannettiin vapaaehtoisia jäsenmaksuja, mutta piiriä ei rekisteröity yhdistykseksi.

Luonteeltaan *Societas* oli ”ehdottomasti ekumeeninen”. Ortodoksinen rovasti Viktor Railas oli piirin kantavia voimia ja sen varapuheenjohtaja. Esitelmöijien joukossa olivat metropoliitta Johannes, pappismunkki Panteleimon, rovasti Erkki Piironen ja isä Rauno Pietarinen. Tammikuussa 1978 esitelmän piti Tuusniemen virallinen apulainen Vilho Riekkinen aiheenaan Paavalin esivaltakäsitys, josta hän julkaisi kahden vuoden päästä saksankielisen väitöskirjan. Samoihin aikoihin piiriä esiteltiin ortodoksisessa *Aamun Koitto* -lehdessä; sen tavoitteeksi määriteltiin teologisten kysymysten pohdinta ja hengellinen vahvistuminen. Vuonna 1979 Joensuun korkeakoulun rehtori Heikki Kirkinen piti esitelmän aiheesta *Teologinen tiedekunta Joensuuhun*. Katsauksessaan Juhani Sainio toteaa, että Kirkinen oli aikaansa edellä. *Societaksen* ja muun tiedeyhteisön välit alkoivat samalla vahvistua. Vuodelta 1980 taas on kirjattu nuoren pastori Heikki Salomaan esitelmä *Bo Giertzin käsitys rukouksesta*.

Puheenjohtaja Matti Sihvonen totesi piirin asemasta vuonna 1979: ”Kerhomme on hiippakunnan ainoa toimiva teologinen piiri.” Kuopion vastaava, niin sanottu Sormusen piiri oli nukahtanut, mutta teologian lisensiaatti Ville Riekkinen piti siellä viikoittain eksegeettis-homileettisen alustuksen seuraavan pyhän tekstistä. Kesällä 1981 *Societas* teki kahdeksan hengen voimin opintomatkan Petroskoihin Leningradin kautta. Silloin elettiin vielä *perestroikaa* edeltänyttä aikaa. Piirin toiminnasta voisi nostaa esille monia muitakin kiinnostavia yksityiskohtia. Oman tunnuksen, jonka oli muotoillut kuvataiteilija, pastori Matti Haunia, se sai vuonna 1984. Vuoden 1986 jälkeen yhdistyksen toiminta alkoi hiipua.

Societaksen perintönä myöhemmälle Karjalan teologiselle seuralle voidaan pitää pyrkimystä teologisten kysymysten pohtimiseen ekumeenisessa hengessä ja

yhteyksiä paitsi seurakuntiin myös omaan yliopistoon. Piirillä oli samalla vahva hengellinen ja sosiaalinen funktio.

Salomailla joulukuussa 2002 kokoontunut joukko valitsi viisijäsenisen työryhmän viemään esillä ollutta asiaa eteenpäin. Siihen kuuluivat Paavo Kettunen, Jouko Kiiski, Liisa Rantala, Heikki Salomaa ja Petri Piironen, joka oli ortodoksisen käytännöllisen teologian virkaa tekevä professori ja ortodoksisen teologian laitoksen johtaja. Kaikkien viiden valmistelutyöryhmän jäsenen oppiala oli käytännöllinen teologia. Vaikka Rantalalla ja Salomaalla oli ikään kuin toinen jalka seurakuntavirassa, valmistelu tapahtui nyt – niin kuin jo syksyllä 2002 – selvästi yliopistoyhteisön piirissä.

Valmisteleva työryhmä piti keväällä 2003 kolme kokousta. Liisa Rantala ja Heikki Salomaa julkaisivat sen nimissä huhtikuun 11. päivänä kutsun pohjoiskarjalaisen teologisen seuran perustamiskokoukseen. Kutsukirjeen otsikko kuului: *Teologinen seura perusteilla Joensuuhun. Societas Theologica Carelian perinnettä elvytetään.* Tulevan toiminnan esikuvana kutsussa pidettiin *Societas*-piirin ekumeenisuutta ja vireää sosiaalista kanssakäymistä. Valmistelutyöryhmä ilmoitti valmistelleensa ehdotuksen perustettavan teologisen seuran säännöiksi.

Perustamiskokous pidettiin toukokuun 8. päivänä Agora-rakennuksen luentosalissa (H32, nykyisin koodein AT 102). Kokouksen avasi ja sen sihteerinä toimi Heikki Salomaa, mikä kertoi hänen roolistaan hankkeen varsinaisena ideoijana. Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin Joensuun kirkkoherra Petri Karttunen. Osanottajaluetteloon kertyi yhteensä 25 nimeä.

Uuden seuran perustajista kahdeksan oli ollut mukana jo edellisen joulukuun tilaisuudessa, mutta enemmistö oli tekemisissä asian kanssa nyt ainakin muodollisesti ensimmäistä kertaa. Jälkimmäiseen joukkoon kuuluivat maakuntaa edustanut Juuan kirkkoherra Martti Mulari ja Enon emerituskirkkoherra Jouko Pesonen. *Societas*-piirin sihteeri Juhani Sainio oli myös paikalla, samoin Pyhäselässä asunut Helsingin yliopiston yliopistonlehtori, dosentti Pauli Annala. Normaalikoulun uskonnonopettajia edusti Sainion ohella Minna Laine, nykyinen Ursin, akateemisia ortodokseja taas Petri Piironen lisäksi historian professori Jukka Korpela. Osanottajaluettelosta löytyy myös teologian opiskelijoiden nimiä, olihan heitä värvätty huolehtimaan tilaisuuden kahvitarjoilusta.

Järjestäytymisensä jälkeen kokous hyväksyi yksimielisesti ehdotuksen teologisen seuran perustamisesta. Päätöstä ”tervehdittiin aplodein”, niin kuin pöytäkirjaan kirjattiin. Kysymys perustetun seuran nimestä synnytti vilkkaan keskustelun. Työryhmä oli esittänyt viisi vaihtoehtoa: Pohjois-Karjalan teologinen seura, Karjalan teologinen seura, *Societas Theologica Careliana*, Itä-Suomen teologinen seura ja Savo-Karjalan teologinen seura. Keskustelussa saivat kannatusta kaksi ensin mainittua vaihtoehtoa. *Societas*-nimen katsottiin olevan kunniakas, arvokas ja kansainvälisten yhteyksien kannalta mielekäs, mutta ilmaisevan ”yksipuolista

teologista orientaatiota”. Suoritetussa koeäänestyksessä Karjalan teologinen seura sai ylivoimaisen ääntenemmistön.

Työryhmän valmisteleva sääntöehdotus synnytti kokouksessa laajan keskustelun, mutta sai yksimielisen hyväksynnän. Puheenjohtajan osalta kokous kuitenkin täsmensi, että vuosikokous valitsi hänet aina vuodeksi kerrallaan. Hallitukseen tuli kuulumaan puheenjohtaja, neljä varsinaista jäsentä ja kaksi varajäsentä. Lisäksi läsnäolo- ja puheoikeus oli kahdella opiskelijalla, jotka olivat Joensuun yliopiston läntisen teologian ja ortodoksisen teologian ainejärjestön nimeämiä.

Karjalan teologisen seuran eli KTS:n kotipaikkana oli sääntöjen mukaan Joensuu. Yhdistyksen tarkoitus määriteltiin kuudessa kohdassa valmistelutyöryhmän ilmeisen tarkoin harkitun esityksen mukaisesti:

1. tarjota ekumeeninen keskustelufoorumi itäsuomalaiselle teologikunnalle ajankohtaisista teologisista ja yhteiskunnallisista kysymyksistä
2. tukea jäsenkuntansa teologista asiantuntemusta ja harrastuneisuutta teologian eri osa-alueilla
3. tukea ja edistää teologista tutkimusta ja teologian opiskelijoiden teologista harrastuneisuutta
4. rakentaa yhteyksiä eri kirkkokuntien teologien kesken
5. rakentaa yhteyksiä yliopiston, seurakunnan ja koululaitoksen piirissä tai muilla yhteiskunnan sektoreilla toimivien teologien kesken
6. osallistua ajankohtaiseen yhteiskunnalliseen keskusteluun tarjoamalla siihen teologisia näkökulmia

Säännöissä nousi korostetusti esille – kahdessa eri kohdassa – toisaalta uuden seuran ekumeeninen rooli (1 ja 4), toisaalta sen tehtävä edistää teologisista lähtökohdista käytävää yhteiskunnallista keskustelua (1 ja 6). Seuran tuli myös rakentaa siltaa yliopiston, seurakuntien ja koululaitoksen piirissä toimivien teologien kesken. Tämä pyrkimys oli käynyt ilmi jo seuran perustamisen valmisteluissa *Societas*-piiristä lähtien.

Viittaus teologian eri osa-alueisiin tarkoitti käytännössä, että kyseessä ei ollut minkään teologian erityisalan seura vaan teologinen yleisseura. Joensuun yliopiston teologisessa tiedekunnassakaan ei laitosjako rakentunut yksittäisten oppiaineiden varaan.

Kun teologian opiskelijoita pyrittiin alusta lähtien liittämään mukaan uuden seuran toimintaan tarjoamalla heidän edustajilleen mahdollisuus vaikuttaa hallituksessa, säännöt puhuivat lisäksi heidän teologisen harrastuneisuutensa edistämisestä. Lisäksi opiskelijat vapautettiin ensimmäisen vuoden jäsenmaksusta.

Jos tarkoituksena on halua tämän päivän perspektiivistä tarkastella kriittisesti, voi huomata, että seura oli eksplisiittisesti tarkoitettu vain teologeille ja teologian opiskelijoille. Myöhemmin se on kyllä vetänyt piiriinsä myös teologiasta

kiinnostuneita maallikoita eli toiminut laajemmin tavoittein kuin säännöissä edellytetään.

Uuden seuran toimintamuodoiksi säännöissä kuvattiin muun muassa (1) esitelmä- ja keskustelutilaisuudet sekä teologiset symposiumit, (2) koulutus ja tiedotus, (3) tutustumismatkat ja opintoretket, (4) yhteistyö teologisten oppilaitosten ja seurakuntien kanssa sekä (5) julkaisutoiminta. Nämäkin sääntökohdat loivat tarkkaan harkitut suuntaviivat seuran tulevalle toiminnalle.

Yhdistyksellä oli toisaalta varsinaisia, toisaalta kannatusjäseniä eli henkilö- ja yhteisöjäseniä (vaikka myös yksityinen henkilö voi olla kannatusjäsen suorittamalla vastaavan suuremman maksun).

Osanottajien allekirjoitettua uuden seuran perustamisasiakirjan ja ilmoitettua liittyvänsä sen jäseniksi ensimmäiseksi puheenjohtajaksi valittiin yksimielisesti professori Paavo Kettunen. Kun valmisteleva työryhmä oli ilmoittanut, että se oli valmis seuran hallituksena ”jatkamaan kehittämistyötä” ensimmäisellä toimintakaudella, hallituksen varsinaisiksi jäseniksi tulivat Kettusen lisäksi Kiiski, Piironen, Rantala ja Salomaa. Hallituksen varajäsenistä työryhmä ei sitä vastoin ollut tehnyt esitystä. Perustava kokous nosti tähän asemaan pastori, tutkija Pauliina Kainulainen ja dosentti Pauli Annalan. Molemmat olivat systemaattisen teologian edustajia.

Karjalan teologisen seuran perustavan kokouksen jälkeen pidettiin yliopistolla vielä yleisötilaisuus, jossa Kotimaa-lehden päätoimittaja professori Jaakko Elenius ja Kajaanin ortodoksisen seurakunnan kirkkoherra, isä Pentti Hakkarainen alustivat keskustelun aiheesta *Uskonnot – sodan vai rauhan asialla? Miksi uskonnot antautuvat niin helposti väkivallan välikappaleiksi?* Kommenttipuheenvuoron esitti teologisen tiedekunnan dekaani, professori Reijo E. Heinonen. Tilaisuus, joka oli siis luonteeltaan ekumeeninen, aloitti käytännössä KTS:n yleisöiltojen sarjan. Se kokosi paikalle 60 henkeä eli yli kaksinkertaisen määrän perustamiskokoukseen verrattuna.

KTS:n perustaminen ylitti valtakunnallisen uutiskynnyksen, kun siitä kertoivat *Karjalaisen* lisäksi *Helsingin Sanomat*, *Kotimaa* ja *Kirkon tiedotuskeskus* verkkouutisissaan.

Uuden seuran hallitus kokoontui ensimmäiseen kokoukseensa 10. kesäkuuta 2003, jolloin se Heikki Salomaan laatiman muistion pohjalta rupesi suunnittelemaan tulevaa toimintaansa. Hallituksen työnjakoon, joka vahvistettiin seuraavassa kokouksessa, kuului, että varapuheenjohtajana toimi Petri Piironen ja rahastonhoitajana Jouko Kiiski. Sihteerin tehtävät suunniteltiin ensin jaettavaksi Liisa Rantalan ja Heikki Salomaan kesken, mutta ne lankesivat lopullisesti Liisalle. Heikki puolestaan rupesi toimimaan tiedotussihteerinä, jolle kuului myös jäsenten rekrytoiminen.

Heikin ohjelmallisiin kaavailuihin kuuluivat lukukausien aikana järjestettävät jäsenillat sekä joka toinen vuosi järjestettävät symposiumit eli Itä-Suomen teologipäivät. Ensiksi mainitun toimintamuodon avulla oli tarkoituksena luoda säännöllisesti kokoontuva teologinen keskustelupiiri – oman tulkintani mukaan *Societas*-piirin tapaan. Yleisöluennosta Heikki puhui vain joka toinen vuosi symposiumia seuraavana vuonna pidettävänä yksittäisenä tapahtumana.

Heikin kaavailuissa, joihin hallitus yhtyi, painopiste oli siis toisaalta oman joensuulaisen teologipiirin yhteenkuuluvuuden vahvistamisessa, toisaalta seuran avautumisessa valtakunnalliselle tasolle. Jäseniksi oli pyrittävä rekrytoimaan Itä-Suomen alueelta yliopistoteologit, luterilaiset ja ortodoksiset papit, muut teologit, teologian opiskelijat sekä muut teologisesta tutkimuksesta ja keskustelusta kiinnostuneet henkilöt. Kannatusjäseniksi pyrittiin saamaan kaikkien hiippakuntien tuomiokapitulit, luterilaiset seurakunnat Kuopion, Mikkelin, Lapuan ja Oulun hiippakunnista – eli Joensuun tiedekunnan päärekrytointialueelta – sekä vastaavat tahot ortodoksisen kirkon piiristä. Seuran tavoitteet olivat varsin kunnianhimoisia.

Seura lähti liikkeelle ilmeisen suuren innostuksen vallassa. Voidaan varmaan uskontososiologien tavoin puhua seuran karismaattisesta alkuvaiheesta. Puheenjohtaja ja muut hallituksen jäsenet tekivät uhrautuvaa talkootyötä seuran hyväksi. Voisi kai sanoa, että he muodostivat hyvän tiimin. Paavo Kettunen oli saanut jakamattoman tuen puheenjohtajuudelleen, ja hän on vetänyt näkyvimmin KTS:n linjaa sen perustamisesta tähän päivään saakka. Hän on rakentanut kymmenen vuoden aikana seuran yhteyksiä yliopistoon, kirkkoon ja yhteiskuntaan. Paavo on uhrannut aikaansa myös lukemattomien käytännön asioiden hoitamiseen.

Petri Piironen puolestaan aloitti käytännön, jonka mukaan seuran varapuheenjohtaja on ortodoksi. Hän toimi hallituksessa vuosikokoukseen 2006 saakka, jolloin häntä seurasi yliopistonlehtori, dosentti Teuvo Laitila, Petrin seuraaja myös ortodoksisen teologian laitoksen johtajana. Teuvo hoiti varapuheenjohtajan tehtäviä kuusi vuotta, välillä ulkomailla työskennellyttä Paavoja myös todellisesti sijaistaen. Vuonna 2012 Teuvoa seurasi hallituksen jäsenenä ja varapuheenjohtajana yliopistonlehtori Pekka Metso.

Heikki Salomaa, Jouko Kiiski, Liisa Rantala ja Pauliina Kainulainen muodostivat ryhmän, joka oli valmis tekemään uutta seuraa tunnetuksi esimerkiksi opiskelijoille ja tarttumaan moniin tehtäviin KTS:n toiminnallista perustaa rakennettaessa. Heikillä, Liisalla ja Pauliinalla KTS-aktiivisuus liittyi ajallisesti yksin oman väitöskirjan valmistelun kanssa. Kaikkien heidän panoksensa oli merkittävä. KTS oli ehkä kaikkein tärkein Heikille, joka esimerkiksi keväällä 2004 valmisteli seuran ensimmäisen vuosikertomuksen, toimintasuunnitelman ja talousarvion. Rahastonhoitajana Jouko puolestaan sai apua tilikirjojen pitämisessä Tiina-puolisoltaan. KTS:n toiminnassa oli *Societas*-seuran esimerkin mukaan perhepiirin familiääristä tuntua.

Syksyllä 2003 alkaneen ensimmäisen toimintakautensa otsikoksi KTS nimesi kysymyksen *Onko kirkolla uskottavuutta ja teologialla tulevaisuutta?* Näin seura osoitti lähtökohtiensa mukaan olevansa kiinnostunut niin kirkon kuin teologian kohtalosta.

Ensimmäisen varsinaisen yleisöesitelmän piti lokakuun alussa hallituksen varajäsen Pauli Annala aiheesta *Pietismi maallistumisen vauhdittajana – Voiko rakkain lapsi olla syyllinen?* Annalan oli ennakkotietojen mukaan määrä pohtia pietististen herätysliikkeiden kulttuurisia kerrannaisvaikutuksia. Jäseniltojen – eli myöhemmin käyttöön otetun nimityksen mukaan tupailtojen – sarjan aloitti puolestaan hallituksen toinen varajäsen, teologian lisensiaatti Pauliina Kainulainen alustamalla Pirkko ja Tapani Nuutisen kotona pidetyssä tilaisuudessa aiheesta *Suomalaisen luontosuhteen hengelliset ulottuvuudet – Pohjois-Karjala edustettuna Luterilaisen maailmanliiton yleiskokouksessa Winnipegissä kesällä 2003.* Pauliina oli kuulunut Suomen kirkon valtuuskuntaan Kanadassa pidetyssä LML:n yleiskokouksessa. Itse sain tuossa kotoisessa tilaisuudessa tuoreena professorina ensi vaikutelmani KTS:sta.

Ensimmäisen syksyn ohjelmaan kuului myös retki Kajaanin kaupunginteatteriin katsomaan Kristian Smedsin ohjaamaa esitystä *Huutavan ääni korvessa.* Myöhemmin seura teki kaksikin teatteriretkeä Kuopioon ja järjesti yhdessä Joensuun Kaupunginteatterin kanssa keskustelutilaisuuden sen näyttämöllä esitetyn *Fundamentalisti*-näytelmän teemoista.

Patentti- ja rekisterihallitus teki vuoden 2004 alussa päätöksen KTS:n hyväksymisestä yhdistysrekisteriin. Vuoden 2004 ensimmäisessä hallituksen kokouksessa Paavo Kettunen esitteli Suomalaisen Teologisen Kirjallisuusseuran tarjoamia virikkeitä KTS:n toiminnalle, itse taas lähestyin samaa kysymystä kokoukseen erikseen kutsuttuna Suomen kirkkohistoriallisen seuran kannalta. Paavo on kuulunut STKS:n johtokuntaan vuodesta 1994 lähtien. Oma vastaava kokemukseni Kirkkohistoriallisesta seurasta on vielä pitkäaikaisempi. Olemme hyvin selvillä jo vuonna 1891 yhtä aikaa perustettujen teologisten sisarseurojemme perinteistä ja käytännöistä. Ne puolestaan perustettiin näillä seuduilla eli Kuopiossa pidetyn yksityisen yleisen pappainkokouksen yhteydessä.

KTS:n ensimmäisessä vuosikertomuksessa kirjattiin, että se oli saanut vuoden 2003 loppuun mennessä 37 varsinaista ja kuusi kannattajajäsentä, jotka olivat kaikki Kuopion hiippakunnan luterilaisia seurakuntia Joensuun ja Rantakylän seurakunnista lähtien. Lähes kaikki henkilöjäsenet olivat kotoisin Joensuusta tai lähiseudulta; muita kuin teologeja ensimmäisen vuoden jäsenluettelosta löytyy vain kaksi (Jukka Korpela ja Sirkka Rynänen). Sama oli myös ortodoksien määrä (Jukka Korpela ja Petri Piironen). Seuran perustamisessa näkyvästi julki lausuttu pyrkimys ekumenian toteuttamiseen oli jäänyt periaatteelliseksi toivomukseksi.

Näin olen saanut käsiteltyä ikään kuin historiantutkijana Karjalan teologisen seuran taustan, perustamisvaiheet ja ensimmäisen toimintavuoden, mikä KTS:n 10-vuotispäivänä lienee kaikkein tärkeintä. Nyt vaihdan käsittelytapaa eli esitän lyhyen kronikan myöhempien vuosien toiminnasta eräiden keskeisten teemojen näkökulmasta. Samalla teen selväksi, että oma roolinikin muuttuu, kun olen kuulunut kevästä 2004 lähtien KTS:n hallitukseen, aluksi varajäsenenä.

Seuramme jäsenille ja laajemmillekin joensuulaisille teologiasta ja kirkollisesta elämästä kiinnostuneille piireille tärkeintä antia ovat olleet erilaiset tilaisuudet, joita olemme järjestäneet. Jo ensimmäisestä syksystä lähtien tilaisuudet jakautuivat kahteen pääryhmään.

Toisaalta tässä salissa on järjestetty yleisöiltoja, jotka ovat olleet avoimia kaikille asianharrastajille seuran jäsenyydestä riippumatta. Esitelmöijät ovat tulleet kertomaan jostakin teemasta ilman mitään palkkiota, vain mahdollisia matkakorvauksia saaden. Illan ohjelmaan on kuulunut yhden tai useamman kutsutun asiantuntijan alustus ja siitä käytyä vapaata keskustelua. Tällaisia tilaisuuksia on yleensä järjestetty kaksi kertaa kevätkaudella ja kaksi syyskaudella.

Toinen tilaisuuksien muoto on ollut jäsen- eli tupaillat. Silloin on useimmiten kokoonnuttu jonkun jäsenen kotiin, kuultu alustus ja jatkettu keskustelua samalla isäntäväen vieraanvaraisuudesta nauttien. Jäseniltoja on ollut 1 – 3 kertaa vuodessa. Kolmanneksi on muutaman kerran järjestetty laajempia seminaarityypisiä tapahtumia jonkin yhteistyökumppanin kanssa.

Tilaisuuksien saldo näkyy taulukosta. Yleisöiltoja on tämä ilta mukaan lukien järjestetty yhteensä 41; eri alustajien luku olisi vielä suurempi. Jäseniltoihin on kokoonnuttu 14 kertaa ja johonkin seminaarityyppiseen tapahtumaan neljä kertaa. Tilaisuuksien yhteismäärä on siis 59 eli lähes kuusi kutakin toimintavuotta kohden.

Esitelmänpitäjiksi olemme saaneet huomattavia teologisia ja kirkollisia vaikuttajia. Esimerkiksi Helsingin yliopiston tai Sibelius-Akatemian professoreita ovat olleet Eino Murtorinne, Heikki Räisänen, Reijo Pajamo ja Heikki Laitinen, luterilaisia piispoja taas Voitto Huotari, Wille Riekinen, Simo Peura ja Seppo Häkkinen, ortodoksisia esipaimenia puolestaan Nikean metropoliitta Johannes ja Joensuun piispa Arseni. Ortodoksisen näkökulman yleisöiltoihin ovat tuoneet myös ortodoksisen kirkkomusiikin professori Hilikka Seppälä, kirkkohistorian dosentti Jyrki Loima, systemaattisen teologian professori Serafim Seppälä ja teologian tohtori Eeva Raunistola-Juutinen. Helluntailiikkeen historian tutkija Jouko Ruohomäki piti esitelmän karismaattisuudesta, nopeimmin leviävästä kristinuskon muodosta.

Yhteiskunnalliselta puolelta esimerkeiksi voidaan nostaa dosentti, valtiosihteeri Risto Volanen, joka esitelmöi globalisaation ajan teologiasta, ja tšekäläinen kansanedustaja Tarja Cronberg, jonka alustus käsitteli työttömyyttä ja ihmisarvoa. Teologian rakastajiin kuuluu myös toimittaja Hannu Taanila, joka sai kaksi vuotta sitten tähän saliin 103 kuulijaa kysyessään, ”missä kirkko sijaitsee”..

Yleisten merkkivuosien kohteista ovat huomiota saaneet osakseen niin Agricola, Snellman, Kuopion nykyinen hiippakunta kuin Suomen sisällissotakin. Viime vuosina kotoisia herätysliikkeitämme on pidetty esillä useissa yleisöilloissa, viimeksi lestadiolaisuutta helmikuussa 2013. Muiden teemojen ja tutumpien alustajien esittelyyn ei tässä ole mahdollisuuksia, tärkeimmät niistä lienevät teillä vielä muistissa.

Kaikkiaan yleisöilloillemme on ollut tunnusomaista, että alustuksia on tultu kuulemaan varsin suurella joukolla ja että enemmistö kuulijoista lienee ollut muita kuin teologeja. Kun Helsingissä toimivilla teologisilla seuroilla on työ ja tuska saada tilaisuuksiinsa kymmentä osanottajaa, me olemme liikkuneet aivan toisenlaisissa luvuissa, yleensä viidenkymmenen ja sadan hengen välimaastossa. Ennätys eli 135 osanottajaa kirjattiin marraskuussa 2004, jolloin piispa Wille Riekinen ja dosentti Merja Merras alustivat Raamatun tulkinnasta läntisessä ja itäisessä perinteessä. Varsinkin toimintamme alkuaikoina tilaisuusistamme kerrottiin näkyvästi *Karjalaisen* palstoilla, myös toimittaja Tuula Rantosen paljon seuratuissa kolumneissa.

Syksyllä 2007 järjestimme kaksikin kirkkohistoriallisesti painottunutta seminaaria: kirkollisen paikalliskulttuurin päivän yhdessä teologisen tiedekunnan ja Kuopion hiippakunnan yhteydessä toimivan Luterilaisen kulttuurin säätiön kanssa sekä Agricolan juhlavuoden seminaarin, joka liittyi täkäläisten seurakuntien kanssa järjestettyyn läntisen teologian kirkkopyhään. Paikalliskulttuurin päivässä esiintyi seitsemän asiantuntijaa. Tapahtuma oli tarkoitettu seurakuntien edustajille laajemminkin, mutta sen herättämä kiinnostus ei oikein vastannut odotuksia.

Järjestämämme tilaisuudet eivät kuitenkaan ole vielä tässä. Kaikkein merkittävimpiä Karjalan teologisen seuran tapahtumia ovat olleet teologiset symposiumit, joiden järjestäminen mainittiin jo seuran perustamisen yhteydessä hyväksytyissä säännöissä. Kun niitä on pidetty yleensä kahden vuoden välein, yhteensä jo neljä kertaa, ja viidennen symposiumin valmistelut ovat käynnistyneet, niihin valmistautuminen on ollut lähes jatkuva prosessi ja vaatinut seuran luottamus- ja toimihenkilöiltä varsin suuren työpanoksen. Symposiumit ovat sitten koonneet yhteen vähintään kymmenen alustajaa ja satamäärin osanottajia eri puolilta maata, eniten tietysti Kuopion hiippakunnan alueelta.

Ensimmäistä symposiumia ruvettiin suunnittelemaan jo syksyllä 2003, ja se järjestettiin Joensuun yliopistossa kaksipäiväisenä tapahtumana marraskuun puolivälissä 2005. Symposiumista tuli seuran sekä siihen asti että myöhemmässäkin perspektiivissä mittavin tapahtuma. Järjestelyjä, erityisesti niihin aina liittyneen taloudellisen vastuun kantamista, helpotti, että järjestäjänä oli paitsi Joensuun yliopisto myös Suomalainen Teologinen Kirjallisuusseura esimiehensä, professori Simo Knuutilan johdolla. Paavo Kettunen kuului seurojen yhteiseen ohjelmatyöryhmään, ja käytännön järjestelyistä huolehti KTS:n oma valmistelutyöryhmä Heikki Salomaan johdolla (& Ilkka Huhta, Pauliina Kainulainen ja

Liisa Rantala). STKS oli aloittanut oman vuosittaisen symposiumikäytäntönsä vuonna 1986 silloisen esimiehensä Eeva Martikaisen johdolla.

Ensimmäisen symposiumin teemana oli *Kristinusko Suomessa*, ja se liittyi 2005 vietettyyn *Kirkko Suomessa 850 vuotta* -teemavuoteen, minkä johdosta myös kirkkohallitus tuki tapahtumaa. Symposiumin avasivat puheenjohtaja Paavo Kettunen ja rehtori Perttu Vartiainen. Avauspuheenvuorojen lisäksi ohjelmassa oli peräti 17 esitelmää sekä paneelikeskustelu, jossa arkkipiispat Jukka Paarma ja Leo sekä professori Jaakko Elenius visioivat kansankirkkojen tulevaisuutta. Lähinnä kirkkohistoriallisten alustusten lisäksi ohjelmaan kuului muun muassa *Karjalaisen* päätoimittajan Pekka Mervolan esitys siitä, miten uskonto näyttäytyy medioissa, ja dosentti Jarin Jolkkosen esitys, jonka aiheena oli lennokkaaseen tapaan *Synkkä luterilaisuus? Kansankirkko kansakunnan syntipukkina*. Teologisen tiedekunnan opiskelijoilla oli tilaisuus nauttia symposiumin antia muusta opetuksesta vapaina.

Niin kuin myöhemminkin vastaavissa tapahtumissa yliopisto järjesti symposiumin osanottajille vastaanoton, jonka osanottajamääräksi laskettiin 120 henkeä. Yliopistomme johto onkin alusta lähtien tukenut vahvasti symposiumien järjestämistä.

Ensimmäinen symposiumi sai myös varsin laajaa julkisuutta paikallisessa ja kirkollisessa mediassa. Tämä oli myös järjestäjien ansiota. Yliopiston viestintäpäällikkö Kari Hippi totesi, että hänen siihenastisella kaudellaan media oli otettu kyseisessä seminaarissa parhaiten huomioon. *Karjalainen* totesi pääkirjoituksessaan, että symposiumin järjestäminen oli ”hieno osoitus sen organisoineiden tahojen yhteiskuntavastuusta”. Kun teologian opiskelijat Helsingistä ja Turusta saakka kokoontuivat symposiumin jälkeisenä päivänä Joensuuhun omaan ”kirkon päiväänsä”, kirjoitin kolumnissani samassa lehdessä Joensuussa vietetystä teologian ja kirkkojen ”superviikosta”. STKS julkaisi symposiumissa pidetyt puheet ja esitelmät omana vuosikirjanaan ilman KTS:n erityistä myötävaikutusta.

KTS:n seuraavassa vuosikertomuksessa symposiumin merkityksestä todettiin: ”Symposiumin runsas osallistujamäärä osoitti, että kirkolliselle ja teologiselle täydennyskoulutukselle Itä-Suomessa on tarvetta.”

Syksyn 2005 symposiumissa luotiin pohja myöhempienkin symposiumien järjestämiselle. Paavo Kettunen oli jo avaussanoissaan esittänyt vision joka toinen vuosi kokoontuvasta foorumista, jossa voitaisiin kohdata jonkin teologisen tieteenalan valtakunnalliset kysymyksenasettelut ja uusien tutkimustieto. Tämä idea tuli lihaksi helmikuussa 2008, 2010 ja 2012 järjestetyissä seuraavissa symposiumeissa, joissa paneuduttiin maailmankatsomusten kohtaamiseen, kysymyksiin sovituksista ja sovinnosta sekä Jumala-teemaan. Niiden osalta joudun tyytymään näin niukkaankin kuvaukseen.

Symposiumien järjestämistä ovat oman yliopiston ohella tukeneet Joensuun evankelisluterilaiset seurakunnat sekä Kuopion ja Mikkelin hiippakunnat, joista on

tullut seuran läheisimpiä yhteistyökumppaneita. Symposiumien asemaa on vahvistanut, että ne on otettu osaksi hiippakuntien järjestämää henkilöstökoulutusta. Vuoden 2012 symposiumissa jouduttiin kulujen kattamiseksi ottamaan käyttöön pieni osanottajamaksu, joka ei kuitenkaan mitenkään vähentänyt tapahtuman suosiota. Viimeksi saimme nauttia myös Joensuun kaupungin vieraanvaraisuutta.

KTS:n alkuperäinen hallitus ja toimihenkilöt jatkoivat suurin piirtein entisessä kokoonpanossaan puurtamista seuran hyväksi vuoden 2007 alkupuolelle saakka. Siihen mennessä seuran karismaattinen pioneerivaihe voidaan kuitenkin katsoa päättyneeksi. Varapuheenjohtaja Petri Piironen oli jo alkuvuodesta 2006 jäänyt pois hallituksesta. Pauliina Kainulainen teki sen vuotta ja Liisa Rantala kaksi vuotta myöhemmin. Hallitukseen olivat syksystä 2004 lähtien kuuluneet myös teologian opiskelijoiden ainejärjestöjen Fides Ostiensiksen ja Pistiksen edustajat, joista ensiksi mainitun järjestön puheenjohtajien aktiivisuus ja kiinnostus olivat selvästi korkeampaa tasoa kuin jälkimmäisten.

Maaliskuu 2007 oli KTS:n toiminnallisten ja hallinnollisten tehtävien hoitamisen kannalta merkittävä rajapyykki. Silloin luottamustoimisina työskennelleiden sihteerin ja tiedotussihteerin tehtävät siirrettiin palkkiotoimiselle sihteerille, joka oli joku teologian opiskelija, ensimmäisenä Kati Toivio. Pauliina oli jo väitellyt ja Heikin ja Liisan väitöskirjat olivat loppusuoralla. Kun Heikki oli sitä paitsi siirtynyt Joensuun seurakuntayhtymän yhteisen seurakuntatyön johtajaksi, ei ollut kohtuullista, että hän olisi uhrannut enää aikaansa ja työpanostaan KTS:n hyväksi entisessämäärin.

Vaikka uudentyypisten sihteerien rekrytointi on onnistunut yleisesti ottaen hyvin – Kati Toiviota seurasivat Vanamo Kuu-Karkku, Susanna Värre(-Kierros), Kristian Vepsäläinen ja Marita Tiili – heidän lähtökohtansa ovat luonnollisesti olleet toisenlaiset kuin KTS:n perustajasukupolvella.

Heikki Salomaa ja Jouko Kiiski viestittivät molemmat marraskuussa 2010, etteivät he olleet enää valmiita jatkamaan KTS:n hallituksessa seuraavan vuosikokouksen jälkeen. Kahden vuoden takainen vuosikokous kunnioittikin heidän toivomustaan. Heikki oli hoitanut vielä vuoden 2010 loppuun saakka uutta ”tupailtojen koordinaattorin” tehtävää, kun taas Jouko on edelleen ollut valmis hoitamaan hallituksen ulkopuolisenakin rahastonhoitajan tehtäviä. Hallitukseen 2008 valittu hiippakuntadekaani, teologian tohtori Sakari Häkkinen toi mukanaan paitsi eksegeettistä asiantuntemusta myös suoran yhteyden hiippakuntahallintoon. Kati Kempainen puolestaan on luonut yhteyksiä Suomen Lähetysseuraan päin. Varapuheenjohtajan paikalla teologian tohtori Pekka Metso seurasi 2012 Teuvo Laitilaa. Näin hallituksen virkaiältään vanhimpia jäseniä ovat Paavo Kettunen ja Hannu Mustakallio.

Kun tarkastellaan seuran jäsenmäärän kehitystä, voidaan havaita syksyn 2005 symposiumin merkitys tässä suhteessa. Kun vuonna 2005 jäseniä oli 88, määrä kohosi seuraavana vuonna 118:een. Erityisen merkittävä seuran kannalta oli

kannatusjäsenten määrän samanaikainen hyppäys seitsemästä 22:een. Kannatusjäseniksi liittyivät vuoden 2006 alussa sekä Kuopion että Mikkelin tuomiokapitulit, viime vuonna taas Lapuan tuomiokapituli. Kaikki jäseniksi liittyneet seurakunnat ovat Kuopion hiippakunnasta. Ortodoksisen kirkon arkkipiispa Leo merkittiin jäsenluetteloon syksyllä 2005, mutta muutoin ainakin tunnetut ortodoksisen kirkon jäsenet loistavat poissaolollaan, ellei oteta huomioon hallituksessa mukana olleita ortodoksiteologeja.

Opiskelijajäsenten lukumäärä on pysynyt kahdenkymmenen tuntumassa. Teologian opiskelijoiden motivoiminen näkemään KTS:n merkitys oman teologisen identiteettinsä rakentamisvälineenä on osoittautunut lievästi sanoen haasteelliseksi tehtäväksi. Vieläkin vaikeampaa on säilyttää yhteys KTS:ään teologian maisteriksi valmistumisen jälkeen, jolloin teologisen harrastuksen voisi olettaa olevan entistä tärkeämpää.

Äsken hyväksytyin vuosikertomuksen mukaan seurallamme on yhteensä 127 jäsentä, joista vuosijäseniä on 88, opiskelijajäseniä 20 ja kannatusjäseniä 19.

Karjalan teologinen seura on lyhyen historiansa aikana luonut itselleen myös tiettyjä symboleja, jotka kertovat sen luonteesta kirkollisen keskustelun foorumina ja tieteellis-teologisena seurana.

Jo ennen syksyn 2005 symposiumia KTS sai oman logon, jonka suunnitteli graafikko Leea Wasenius, Waseniusta voidaan hyvin perustein pitää ainakin Joensuun – ellei koko Itä-Suomen – parhaana ja tunnetuimpana graafikkona. Kun hän tyytyi laskuttamaan vain materiaalikuluista, hän antoi luovalla panoksellaan arvokkaan lahjan seurалlemme.

Omat verkkosivut KTS sai vuonna 2006. Niiden päivittämisestä huolehti alkuvaiheessa teologian maisteri Katja Kajava-Huhta, joka toimi seurakuntien tiedottajana. Käytännössä seurakuntayhtymä tuki tässäkin suhteessa seuraamme. Verkkosivuillamme ovat niin luterilaisen ja ortodoksisen kirkon kuin Itä-Suomen yliopiston logot. Mukana on myös kaksi paikallista sponsoriamme.

Heikki Salomaan ehdotuksesta KTS rupesi Fides Ostiensiksen vuosipäivästä 2007 lähtien antamaan tunnustuspalkintona kirjalahjakortin läntisen teologian opiskelijalle, joka on kunnostautunut esimerkiksi yhteiskunnallisessa tai teologisessa keskustelussa. Ensimmäisenä tämän tunnustuksen sai osakseen Satu Konsti. Alusta lähtien myös Pistis on aiottu ottaa vastaavalla tavalla huomioon, mutta toistaiseksi emme ole saaneet siltä yhtään esitystä.

Mikä tahansa yhdistys voi luoda julkista kuvaansa myös kunniajäseniä kutsumalla. Vuonna 2006 pidetty vuosikokous kutsui ensimmäiseksi kunniajäseneksi professori Jaakko Eleniuksen. Perusteluissa viitattiin Eleniuksen toimintaan kristillisessä rauhanliikkeessä ja siihen, että hän oli pitänyt esillä kristinuskon sekä itäistä että

läntistä perinnettä. Hän oli ottanut huomioon koko maan todellisuuden unohtamatta Itä-Suomea, perusteluissa todettiin.

Tänään seuramme on saanut kaksi uutta kunniajäsentä, emerituspiispat Matti Sihvosen ja Wille Riekkisen.

Tieteellisen seuran statuksen seuramme saavutti lopullisesti maaliskuussa 2008, jolloin se hyväksyttiin Tieteellisten seurain valtuuskunnan jäseneksi. Tällöin seura ei ollut vielä aloittanut yhtä tieteelliselle seuralle luontaisesti kuuluvaa toimintamuotoa, julkaisutoimintaa, johon säännöissä kyllä viitattiin. Se alkoi, kun seura perusti sarjan *Karjalan teologisen seuran julkaisuja*, jonka ensimmäisenä numerona ilmestyi Paavo Kettusen juhlaKirja *Terve sielu terveessä ruumiissa* (374 s.). JuhlaKirja julkaistiin Paavo Kettusen marraskuussa 2009 olleen 60-vuotispäivän johdosta, mutta se valmistui vasta vuoden 2010 puolella.

JuhlaKirjan toimitti Hannu Mustakallio, ja sen toimitusneuvostoon kuuluivat hänen lisäksi Ilkka Huhta, Jouko Kiiski ja Heikki Salomaa. JuhlaKirjan ulkoasusta vastasi seuran logon suunnitellut Leea Wasenius. Kirjaan sisältyi 27 artikkelia ja luettelo puheenjohtajamme julkaisutoiminnasta. JuhlaKirjan ennakkotilaaajina oli 46 yhteisöä ja kirjoittajat mukaan lukien 300 yksityishenkilöä. JuhlaKirjan painosmäärä oli 630 kappaletta. Kyseessä oli seuran oma hanke, joka tosin pystyttiin vasta jälkikäteen siunaamaan hallituksessa. Varsin laajamittaisessa julkaisuhankkeessa pystyimme saavuttamaan plusmerkkisen tuloksen.

Paavon juhlaKirjaa seurasi 2011 julkaisujen toisena numerona vastaava teos *Kirkkohistorian alueilla*, joka oli omistettu minulle. Varsinaisesti julkaisuhanke toteutettiin Kirkkohistoriallisen seuran piirissä Ilkka Huhdan ja teologian tohtori Juha Meriläisen johdolla, jolloin KTS:n osuudeksi jäi jälkikäteen saamieni tietojen mukaan juhlaKirjahankkeesta tiedottaminen.

Karjalan teologisen seuran esivaiheisiin ja ensimmäiseen kymmenvuotiskauteen tutustuminen tutkimuksen ja omakohtaisen osallistumisen keinoin on ollut inspiroiva kokemus, josta olen halunnut jakaa teille tärkeimmät havaintoni ja johtopäätökseni. Vaikka olemme siirtyneet alkuvaiheiden innostuksesta arkisempaan vaiheeseen ja moniin itsekriittisiinkin huomioihin voisi olla aihetta, yksi asia on ainakin selvä.

Emme ole suorittaneet vielä loppuun säännöissä ilmaistua Karjalan teologisen seuran tehtävää tarjota ekumeeninen keskustelufoorumi itäsuomalaiselle teologikunnalle, tukea jäsenkuntansa teologista asiantuntemusta ja harrastuneisuutta teologian eri osa-alueilla sekä tukea ja edistää teologista tutkimusta ja teologian opiskelijoiden teologista harrastuneisuutta. Seuraavallekin kymmenvuotiskaudelle riittää tehtäviä, toivottavasti myös innostuneita toimijoita.